

Lent.az -in və Təxris Olunmuş Hərbçilərin Gəncləri Maarifləndirmə İctimai Birliyinin birgə layihəsi olan "Şəhid əmanəti" layihəsi çərçivəsində Azərbaycanın azadlığı və müstəqilliyi, torpaqlarımızın işğaldan azad olunması uğrunda şəhid olmuş həmvətənlərimizin vərsələri - ailə üzvləri, övladları və doğmaları ilə söhbət edirik.

Layihəmizin növbəti yazısı şəhid Milli Qəhrəman İsgəndər Aznaurova həsr olunub.

İsgəndər Səhrab oğlu Aznaurov. 1956-cı il avqustun 16-da Özbəkistanın Buxara vilayətində dünyaya gəlib. Ahıska türküdü. 1963-cü ildə məktəbə gedib, 1973-cü ildə həmin məktəbi bitirib. 1978-ci ildə Daşkənd İrriqasiya İnstitutuna daxil olub. 1983-cü ildə ali təhsilini başa vurduqdan sonra elə həmin il təyinatla Daşkənd vilayətinin Akkurqan rayonu Qalakudur sovxozuna işləməyə göndərilib.

İsgəndər Aznaurovun Azərbaycana gəlişi Ermənistanın Azərbaycana qarşı işğalçılıq siyasətinin yeni mərhələyə qədəm qoyduğu vaxta təsadüf edir. Hərbi xidmətdə olarkən topçuluğun sirlərinə yiyələnən İ. Aznaurov 1992-ci ilin mart ayında könüllü olaraq Milli Orduya yazılır. Onu Gədəbəy rayonunun Şınıx kəndində "N" sayılı hərbi hissənin artilleriya üzrə komandir müavini təyin edirlər. 18 aprel 1993-cü ildə İsgəndər Aznaurov döyüşdə qəhrəmancasına həlak olur.

Azərbaycan Prezidentinin 15 yanvar 1995-ci il tarixli 262 sayılı fərmanı ilə baş leytenant İ. Aznaurova ölümündən sonra "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" fəxri adı verilib. Şəmkirdəki Kür qəsəbəsinin 1 sayılı orta məktəbi İsgəndər Aznaurovun adını daşıyır. Məktəbin qarşısında onun büstü ucaldılıb. 2 sayılı orta məktəbdə isə onun adına "Xatirə muzeyi" yaradılıb. Gədəbəyin Şınıx kəndinin Marmor yüksəkliyində "N" sayılı hərbi hissənin önündə isə büstü ucaldılıb, İsgəndərin həlak olduğu dağa "İsgəndər qalası" adı verilib.

Müharibə...

Qarabağ müharibəsi başlandı bizim yaşımız çox az idi. Hadisələrin mahiyyətini dərk etmir, ətrafımızdakı böyüklərin hansı qorxuları, ağrıları keçirdiklərini tam olaraq anlamırdıq. 1992-ci ildə Xocalıda baş vermiş soyqırımın ertəsi günü məktəbimizin bütün müəllimləri qara geyinmiş, başlarına qollarına qara bağlamışdılar. Hərə bir küncə sığınib səssiz-səssiz ağlayırdı. Dəhşətli və ağır günlər idi. Yadıma gəlir, onların dərdinə şərik olduğumuzu göstərmək

üçün biz uşaqlar da bir küncə çəkilib ağlamaq istəyirdik, özümüzü buna məcbur edirdik, amma heç cür ağlaya bilirdik. Ona görə ki, hadisənin mahiyyətini anlamırdıq. Qarabağ müharibəsi bütün faciəsi, itkiləri, şəhidlər ilə bizim həyatımıza bu cür azyaşlı, anlaşıq, xoşbəxt olduğumuz uşaqlıq günlərinin birində

girdi. Müharibə başlandı nə qədər uşaq qarğıdalı saçlaqlarından saç taxdığı gəlinciyini, taxtadan düzəltdiyi tapançasını bir kənara tullamalı oldu.

Hərə müharibəni bir cür yaşayır. Bir də var müharibəni evinin içində görən, əsgər paltarının, giliz qoxusunun gətirdiyi ayrılıqla böyüyən. Onlar əsgər qızları, oğlanları idilər. Sonra onların çoxunun taleyinə şəhid övladı olmaq yazıldı. Müharibə bir çox ailəni başsız qoydu. O zamanlar hər on evdən beşinə, üçünə şəhid cənəzəsi gəlməsi gözlənilən idi. Müharibəyə evindən, ailəsindən əsgər yollayan hər kəs ürəyinin başında bu qorxunu gəzdirdi. Kimse indi-

cə oğlunun, qardaşının, ərinin, atasının meyitinin qapıdan içəri girəcəyi həyəcanı ilə yaşayırdı. Bu qorxu və həyəcanlar bəzən yuxuya çevrilib insanları höv-nək oyadırdı. Və bu yuxular tez-tez çin olurdu. Cibində qızları üçün aldığı saqqızlar, şirnilər qalan atalar elə həmin hədiyyələrlə də geri dönürdülər. Amma bu dəfə bir neçə saatlıq, ən uzağı bir gecəlik qonaq kimi tabutlarda gəlib, elə tabutlarla da son mənzilə yola salınırdılar.

Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı İsgəndər Aznaurov da

evində böyüdü, dizinin dibindən ayırmadığı qızlarının üstünə qonaq kimi qayıtdı. Həmin gündən çox illər keçir...

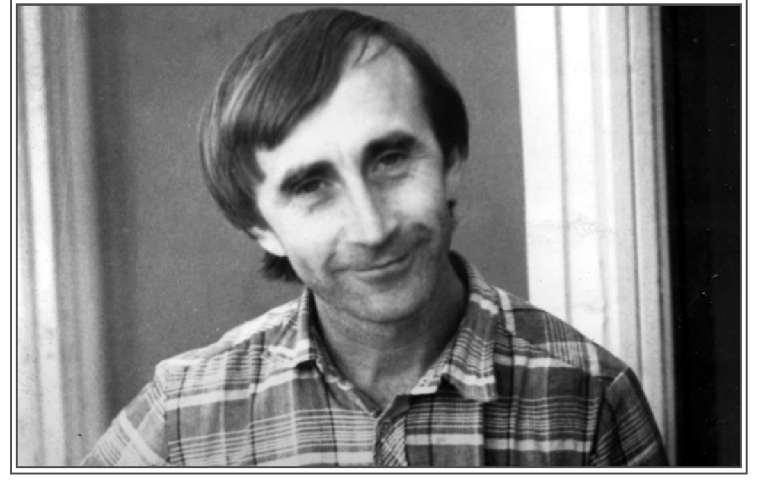
İsgəndərin ailəsi ilə görüşməyə gedəndə onun qızlarının qəribə həyəcanla, kədərlə mənə gözləmələrindən mütəəssir olmamaq mümkün deyildi.

Masa ətrafında Milli Qəhrəmanın həyat yoldaşı Gülxanim xanım, qızları Mədinə, Ədalət, Zuina əyləşmişdilər.

Uşaqlar

İlk sualım ənənəvi olsa da, Gülxanim xanım həvəslə İsgəndərin hərbi olmasından başqa necə kişi, ailə başçısı olmasından danışmağa başladı.

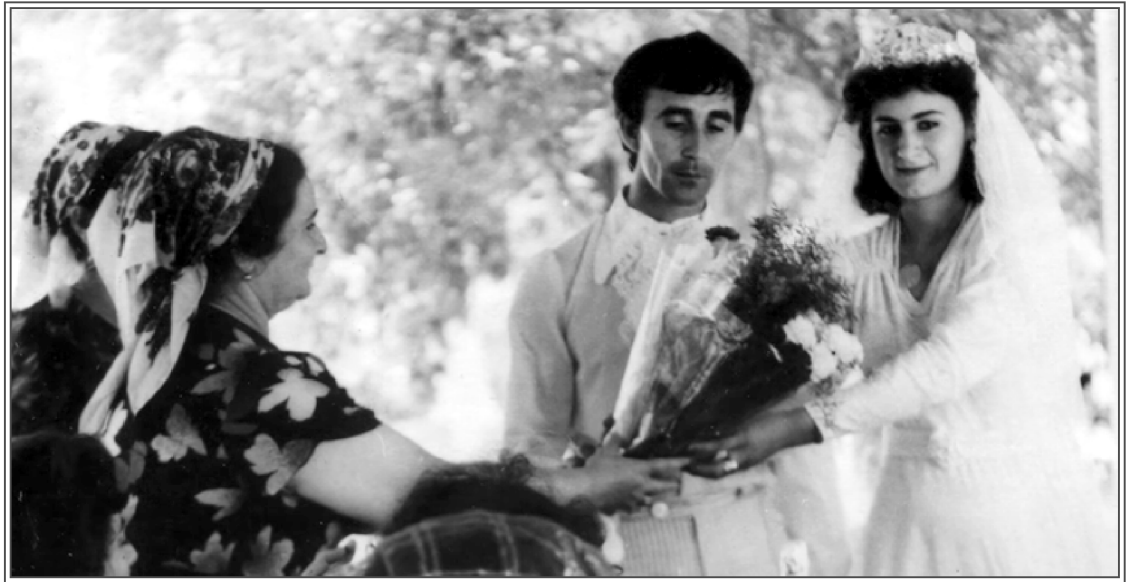
- İsgəndər çox xeyirxah, evindən, ailəsindən çox camaata kömək etməyi sevən adam idi. O, uşaqlarla uşaq, böyükklə böyük kimi davranırdı. Kömək etməyi çox sevirdi. Bir adam ondan nə işə xahiş edəndə yox

gəndərlə görüşdü. Əslində elə bizim ailə qurmağımıza səbəb baldızım olmuşdu. İlk dəfə o, mənə görüş qardaşı üçün bəyənmişdi. 1983-cü il avqustun 8-də Özbəkistanda toyumuz oldu. Orda bizim üç qızımız oldu. Fərqənədə baş verən hadisələrdən sonra Krasnodara köçdü, bir il yaşadıq. 1990-cı ildə, 20

Onun müharibəyə gedişi də Xocalıdan başlandı. Xocalıdakı hadisələrdən sonra dedi ki, mənim uşaqlarım ordakı uşaqlardan artıq deyillər, elə bilərəm ordakılar da mənim balalarımdı. Ona görə də elə buranı özünə həqiqi vətən bilib getdi. 1992-ci ilin aprelində İsgəndər getdi, bir ildən sonra elə apreldə də şəhid

“Onun ermənini necə öldürdüyünü eşidəndə...” – Milli Qəhrəmanın xanımı danışır

yanvar hadisələri baş verən əfəndə Azərbaycana köçdü.

Bəs bura köçmək fikri kim tərəfindən gəldi?

- Bu fikir İsgəndərin qohumları tərəfindən gəlmişdi. Onlar dedilər ki, müsəlman ölkəsinə gedək. Çünki hamımızın qızları vardı və onlar böyüyürdülər.

Azərbaycana köçən ailə Şəmkir rayonunda yerləşir.

1992-ci ildə, Qarabağ müharibəsinin ən qızgın dövründə İsgəndər baş verən hadisələrə biganə qala bilmir, sakit, rahat yaşayışının içərisindən çıxıb könüllü olaraq döyüşə, müharibənin ən qaynar nöqtəsinə yollanır. Gülxanim xanım vurğulayır ki, İsgəndər ixtisasca mühəndis olsa da, ilk dövrlər işsiz qaldığı üçün fotoqraflıqla məşğul olur. Gülxanim xanım deyir ki, yaşayışları, dolanışıq qaydasında olub və İsgəndər əslində istəyəydi müharibəyə getməyib öz rahat həyatına davam edə bilərdi:

- Əvvəl Tovuzda getdi. Orda əsgərlərə kömək edirdi. Sonra biz bir də eşitdik ki, o, artıq könüllü olaraq topçu kimi orduya yazılıb və Gədəbəyə gedib. Bu haqda evdə bizə heç nə deməmişdi. Mən bilsəm belə onun gedişinə mane ola bilməzdim. Çünki o, Azərbaycana gələr gəlməz buranı öz evi, vətəni bildi.

O gedəndə böyük qızım on, ortancıl səkkiz yarım, balaca isə beş yaşında idi. Amma onlar hər şeyi xatırlayırlar. Onu gedişini də tabutda geri qayıdışını da. İsgəndərin tabutunu gətirəndə qonşularımızı qızları evdən apardılar ki, onlar heç nə görməsinlər. Amma sonra dedim, yox, qızlarımız gəlsinlər atalarını son dəfə görsünlər. İsgəndər fotoqraflığı bacarırdı. Qonşuların, qohumların, dostların şəkillərini çəkər, gecə səhərə qədər onları çıxartmaqla məşğul olardı. Çox vaxt mən də ona gecələr kömək edərdim. Mən düşünürdüm ki, fotoları sahiblərinə verəndən sonra evə pul gətirəcək, bu məqsədlə kömək edirdim. Amma o, bunu qəribə sevgi ilə edirdi. Səhəri gün İsgəndər əlində bir qalaq şəkillə gedirdi. Gələndə görürdüm çantası boşalıb, yenə çoxlu şəkillər çəkib. Soruşurdum, İsgəndər bəs pul hanı? Gülümsəyib deyirdi, pul yoxdu. Çəkdiyə şəkilləri hamıya pulsuz paylayırdı. İnsanları çox sevirdi.

Ata

Ailə üzvlərinin sözlərinə görə, onun hər dəfə yaşadığı qəsəbəyə gəlişi qəsəbə adamları, qonşular üçün bayrama çevrilir. Uşaqlar, böyükklər onu dəhşətli dərəcədə çox sevirmişlər.

(ardı gələn sayımızda)